

חמאס הבהירה, כי הסכם הפיוס עם פתח לא יביא לשינוי בעמדות היסוד שלה: היא לא תתפרק מנשקה, תמשיך לחתור לחיסול ישראל, תדבק בדרך הטרור ("ההתנגדות") ותעמיק את קשריה האסטרטגים עם איראן, התומכת המרכזית בזרוע הצבאית שלה

25 באוקטובר 2017

כללי

◀ ב-12 באוקטובר 2017 נחתם הסכם הפיוס בין חמאס לפתח, שמטרתו המוצהרת להביא לסיום הפילוג הפלסטיני. כשבועיים לאחר החתימה ניכרת על פני השטח פעלתנות רבה ליישום ההסכם, שבמרכזה העברת מוסדות הממשל ברצועה לידי ממשלת ההסכמה הלאומית (ביקורי שרים, הפעלת צוותים וועדות משותפות). דוברים מטעם חמאס שבו והדגישו את מחויבותם העמוקה לקיים את הסכם הפיוס ולסייע בהעברת מוסדות הממשל ברצועה לידי ממשלת ההסכמה הלאומית.

◀ עם זאת הבהירה חמאס באופן ברור וחד-משמעי, כי **אין בדעתה להתפרק מנשקה (או אף לדון על כך), להכיר בישראל, להפסיק את הטרור ("ההתנגדות") ולשנות את מדיניותה כלפי איראן**. להלן עיקרי הדברים שנאמרו ע"י דוברי חמאס בשלושה נושאי מפתח (פרוט ראו נספח):

◆ **התנגדות נחרצת לפרוק נשקה של חמאס: יחיא אלסנואר, ראש הלשכה המדינית של חמאס ברצועה**, שב והבהיר, כי **חמאס לא תוותר על נשקה**, שלדבריו אינו נכס שלה או של גדודי עז אלדין אלקסאם, אלא של כל תושב בעזה. לדבריו, נשק זה חייב להיות תחת "חסות לאומית כוללת של אש"ף, אשר כל הפלסטינים ישתתפו בה" (קרי, קבלת לגיטימציה לאומית לנשק שבידי חמאס). אלסנואר הדגיש כי **במשך שנים הקימה חמאס תשתית (צבאית) חזקה, שביכולתה להלום בתל-אביב ב-51 דקות, כפי שהלמה בה במשך 51 ימים** (במהלך מבצע "צוק איתן") (אתר חמאס, 24 באוקטובר 2014). גם **צאלח אלעארורי**, סגן ראש הלשכה המדינית של חמאס, ומי שחתם על הסכם הפיוס עם פתח, הדגיש בעת ביקורו באיראן, כי **חמאס לא תוותר על נשק "ההתנגדות"** (אלעאלם, 22 בספטמבר 2017).

◆ **סירוב להכיר בישראל והמשך החתירה להשמדתה: יחיא אלסנואר**, בנאומו בפני צעירים בעזה, התבטא, כי **לא ייתכן שחמאס תכיר בישראל**. לדבריו, **לאיש אין יכולת לכפות על חמאס להכיר בישראל או אף לדון עמה על כך**. "זמן הדיון בהכרה בישראל חלף, והיום אנו דנים בשאלה מתי ישראל תימחק" [מעל פני האדמה] (אתר חמאס, 19 באוקטובר 2017). גם **צאלח אלעארורי**, בעת ביקורו בטהרן, הדגיש כי **חמאס לא תכיר בישראל** (אלעאלם, 22 באוקטובר 2017).

◆ **חתירה להידוק "הקשרים האסטרטגים" עם איראן, התומכת המרכזית בזרוע הצבאית של חמאס**: ב-20 באוקטובר 2017 ביקרה באיראן משלחת מטעם חמאס בראשות צאלח אלעארורי. אלעארורי התבטא, כי **איראן היא התומכת המרכזית של חמאס**, ותמיכתה באה לידי ביטוי "בכל התחומים" (הערה: איראן עמדה מאחורי בניית הכוח הצבאי של חמאס והג'האד האסלאמי בפלסטין

באמצעות אספקת אמצעי לחימה; ידע טכנולוגי וסיוע כספי¹). אלעארורי הוסיף, כי אחד מהנושאים העיקריים שנדונו בין המשלחת לבין בכירים איראנים הנה **העלאת היקף הסיוע לחמאס**. אלעארורי ציין כי חמאס מקווה, **שהסיוע ימשך "עד למיגור הכיבוש"** (אלעאלם, 22 באוקטובר 2017). **ח'אלד אלקדומי, נציג חמאס באיראן, ציין, כי חמאס פועלת לחיזוק "היחסים האסטרטגיים" עם איראן,** אשר תמכה ותמשיך לתמוך ב"התנגדות" הפלסטינית "בכל התחומים" (אלרסאלה.נט, 22 באוקטובר 2017).

ההתבטאויות הללו היוו להערכתנו **מסר לרשות הפלסטינית, לפתח, לישראל ולארה"ב, כי אין לצפות שחמאס תשנה את עמדות היסוד שלה ותענה על ציפיותיהם,** או על תנאי הקוורטט, שכן **המדובר בעמדות הנוטעות עמוק ב-DNA של חמאס ונסיגה מהן משמעותה שינוי אופייה של חמאס, שכלל אינו עומד על הפרק.** משמעות ההתבטאויות היא איפא, **שחמאס מפרשת את תהליך הפיוס בעיקר כהעברת סמכויות הממשל לרשות תמורת הסרת הסנקציות של אבו מאזן מעל הרצועה, וכלל אין בכוונתה לסטות ממתווה זה.**

◀ אבו מאזן, יו"ר הרשות הפלסטינית, התבטא בעבר, כי **לא יאפשר הישנות "מודל חזבאללה בלבנון" ברצועת עזה** (מצר אלערביה, 11 באוקטובר 2017; כתאבאת, 12 באוקטובר 2017). בראיון שהעניק בלשכתו בראמאללה, למספר כלי תקשורת סיניים, אמר אבו מאזן, כי **צריך שתהייה רשות אחת, חוק אחד, רובה ונשק אחד.** זאת **כדי שלא תהיינה מיליציות** וכדי שהפלסטינים יהיו כמו יתר מדינות העולם (RT בערבית, 24 באוקטובר 2017). זוהי עמדתו העקרונית של אבו מאזן, אולם עד כה דוברי פתח נמנעו מלהעלות סוגיות עקרוניות אלה לראש סדר היום, והעדיפו להתמקד בסוגיות העברת הממשל ברצועה, הקלות יותר לביצוע.

◀ אם ימשך תהליך הפיוס במאפייניו הנוכחיים, קרי – קידום העברת סמכויות ממשל ברצועה לידי הרשות הפלסטינית תוך שמירת השליטה האפקטיבית בידי חמאס, אזי עלול להתהוות ברצועה **"מודל חזבאללה בלבנון", שממנו חושש אבו מאזן.** על פי מודל זה **תמשיך חמאס לשמור על הכוח הצבאי וחופש הפעולה המדיני שלה בעוד שהשליטה תהייה להלכה בידי הרשות הפלסטינית.** משמעות הדבר היא **שהזרוע הצבאית של חמאס תמשיך להתעצם** (כפי שמתעצם חזבאללה); **שחמאס היא זאת שתקבע את האסטרטגיה כלפי ישראל** (כפי שקובעות איראן וחזבאללה); **ושחמאס תנהל מדיניות חוץ משלה, בעלת אוריינטציה אנטי-אמריקאית ואנטי-מערבית תוך חיזוק הקשר עם איראן ועם הציר האיראני במזרח התיכון (איראן, סוריה וחזבאללה).**

¹ פרוט מרכיבי הסיוע האיראני לחמאס ולג'האד האסלאמי ראו פרסום מרכז המידע מ-13 בינואר 2013: "הסיוע האיראני לארגוני הטרור הפלסטיניים: איראן, העומדת מאחורי ההתעצמות הצבאית של חמאס והג'האד האסלאמי בפלסטין, חותרת לשקם את היכולות הצבאיות שלהם לאחר מבצע "עמוד ענן", בדגש, להערכתנו, על שיקום תשתית הרקטות".

נספח

מבחר התבטאויות של בכירי חמאס בסוגיות הנשק, ההכרה בישראל והקשרים עם איראן

יחיא אלסנואר, ראש הלשכה המדינית של חמאס, בפגישה עם נציגי האיגודים המקצועיים ברצועה

◀ ב-24 באוקטובר 2017 קיים יחיא אלסנואר פגישה עם נציגי האיגודים המקצועיים ברצועה. בפגישה התייחס אלסנואר, בין השאר, לנושא פרוק חמאס מנשקה. לדבריו, חמאס הקריבה בשנים עברו קורבנות רבים למען בניית "כוח ההתנגדות" (קרי, ההתעצמות הצבאית) ואין בדעתה לוותר עליו. חמאס דוחה לחלוטין את תנאי ישראל בנושא הפיוס. לא ייתכן שחמאס תכיר בישראל או תוותר על נשקה או על עקרון מעקרונותיה. אלסנואר אמר, כי נשק ההתנגדות אותו צברה חמאס אינו נכס שלה או של (גדודי עז אלדין) אלקסאם, אלא הוא נכס של כל תושב בעזה. אלסנואר הוסיף, כי הפלסטינים כעם נמצאים עדיין בשלב שחרור לאומי, ולא ייתכן שהם יוותרו על נשקם. נשקם של הפלסטינים צריך להיות תחת חסות לאומית כוללת של אש"ף, אשר כל הפלסטינים ישתתפו בה (אתר חמאס באינטרנט, 24 באוקטובר 2017).

◀ אלסנואר שב והדגיש, כי (מצבה) של ההתנגדות הפלסטינית (קרי, חמאס וארגוני הטרור) טוב. ההתנגדות הכינה במהלך שנים עברו תשתית חזקה, שביכולתה להלום ב-51 דקות את תל אביב [באותו היקף, שהם] הלמו בה במשך 51 יום [במבצע "צוק איתן"]. לכן, במידה וישראל תעשה שטות או תתערב כדי להכשיל את הפיוס, הם ילמדו אותה לקח באופן שהיא לא תתערב לאחר מכן (פאל אינפו 24 באוקטובר 2017).

יחיא אלסנואר, ראש הלשכה המדינית של חמאס ברצועה, בפגישה עם נציגי האיגודים המקצועיים ברצועה. משמאל: ד"ר סהיל אלהנדי, חבר הלשכה המדינית של חמאס ברצועה ולשעבר יו"ר התאחדות העובדים הפלסטינים באונר"א ברצועה, אשר אולץ להתפטר מתפקידו בגין חשיפת שיוכו הארגוני לחמאס (פאל אינפו, 24 באוקטובר 2017).

פגישת יחיא אלסנואר עם צעירים ברצועה

◀ ב-19 באוקטובר 2017 נפגש יחיא אלסנואר לשיחה סגורה לתקשורת עם כ-250 צעירים מרצועת עזה. בשיחה הוא קרא להם לתמוך בתהליך הפיוס המהווה, לדבריו, הזדמנות גדולה לפתרון בעיית התעסוקה

שלהם ופרס בפניהם את תפיסתו. להלן עיקרי הדברים שאמר (אתר חמאס, 19 באוקטובר 2017; פאל אינפו, 19 באוקטובר 2017; צפא, 19 באוקטובר 2017; פאלטודיי, 19 באוקטובר 2017):

◆ **הפיוס עם פתח:** חמאס קיבלה החלטה בדבר הפיוס עם פתח, שאין חזרה ממנה. אלסנואר הדגיש כי **אסור לתוכנית הפיוס להיכשל**, שכן כישלונה יאיים על עתיד התוכנית הלאומית הפלסטינית. בתגובה לאמירות כי חמאס יצאה מובסת מהסכם הפיוס אמר אלסנואר, כי המנצח היחיד בפיוס הוא העם הפלסטיני והסוגיה הפלסטינית, וכי חמאס מוכנה לוותורים לטובת העם הפלסטיני.

◆ **הכרה בישראל:** אלסנואר דחה את התנאים שהציב הקבינט הישראלי הכוללים הכרה בישראל. לדבריו הקבינט **לא יכול לכפות על חמאס שום תנאי להשגת פיוס לאומי, שכן זהו עניין פלסטיני לאומי טהור. אלסנואר ציין כי לאיש אין יכולת לכפות על חמאס הכרה בישראל או לדון עמה על כך.** "זמן הדיון בהכרה בישראל חלף, והיום אנו דנים בשאלה מתי ישראל תימחה" [מעל פני האדמה].

◆ **פירוק חמאס מנשקה:** לדבריו חמאס אינה תנועת טרור אלא "תנועת התנגדות" הפועלת למען חירות ונלחמת ב"כיבוש" בהתאם לכללי החוק הבינלאומי וחוקי זכויות האדם. על כן **איש בעולם אינו מסוגל לפרק את חמאס מנשקה.** לדברי סנואר **ממשיכה חמאס ללא הרף בצבירת הכוח [הצבאי].**

◆ **עסקת חילופי שבויים:** אלסנואר הדגיש, כי **חיילי צה"ל השבויים לא יראו אור עד שהאסירים הפלסטינים, דוגמת חסן סלאמה, עבאס אלסיד, מחמוד עיסא, מרואן אלברע'ות'י ואחמד סעדאת, לא ישוחררו.**

מפגש של יחיא אלסנואר עם צעירים מהרצועה (אתר חמאס, 19 באוקטובר 2017).

התבטאויות חברי משלחת חמאס לאיראן

ביקור משלחת חמאס באיראן

◀ **משלחת חמאס יצאה לביקור בטהראן בראש המשלחת עמד צאלח אלעארורי, שנבחר לאחרונה לשמש כסגן ראש הלשכה המדינית של חמאס** (אלעארורי הוא גם זה שחתם על הסכם הפיוס עם פתח בקהיר). כמו כן השתתפו במשלחת **סאמי אבו זהרי, דובר חמאס, ח'אלד אלקדומי, נציג חמאס באיראן**

ובכירי חמאס נוספים (אתר חמאס, 20 באוקטובר 2017). במהלך הביקור נועדו חברי המשלחת עם בכירים איראניים.

מימין : חברי משלחת חמאס בראשות צאלח אלעארורי, עם הגעתם לטהראן (אתר חמאס, 20 באוקטובר 2017). משמאל : קריקטורה המבטאת מורת רוח של ראש ממשלת ישראל בנימין נתניהו מביקור משלחת חמאס בטהראן (אלרסאלה נט, 23 באוקטובר 2017)

◀ בפגישה שנערכה בין צאלח אלעארורי לעלי שמחאני, ראש המועצה העליונה לביטחון לאומי, אמר אלעארורי, כי ארה"ב ו"המשטר הציוני" חוששים משינוי מאזן הכוחות באזור לטובת העמים והממשלות הנאבקות בקבוצות הטרור. לדבריו, הוא הגיע לאיראן בנסיעתו הראשונה מאז נבחר לתפקידו **כדי לחזק את הקשרים עם איראן התומכת בעם הפלסטיני** (איסנ"א, 20 באוקטובר 2017).

◀ בשורה של ראיונות שהעניקו בכירי חמאס הם הדגישו, כי **הביקור נועד לחזק את הקשרים עם איראן** אולם הם אינם באים על חשבון הפיוס הפנים-פלסטיני. כמו כן שיבחו הדוברים את הסיוע האיראני לחמאס. להלן מספר התבטאויות בנושא:

◆ **צאלח אלעארורי**, אמר כי ביקור המשלחת באיראן נועד לשתי מטרות: הצורך לעדכן את כל הגורמים התומכים בסוגיה הפלסטינית בהסכם הפיוס והתרסה נגד תגובתו של ראש ממשלת ישראל בנימין נתניהו להסכם הפיוס. **אלעארורי הדגיש כי חמאס לא תוותר על נשק "ההתנגדות" ולא תכיר בישראל**. לדבריו, איראן היא **התומכת המרכזית בזרוע הצבאית של חמאס** ותמיכתה באה לידי ביטוי בכל התחומים. עוד ציין אלעארורי כי אחד הנושאים הבולטים שמשלחת חמאס דנה עם בכירים איראניים הוא **העלאת היקף הסיוע**. לדבריו **התומכת המרכזית והראשונה של הזרוע הצבאית של חמאס**, בפיתוח יכולותיה בין ברמה המומחיות ובין בסיוע ישיר **היא איראן**. הוא הוסיף כי חמאס מקווה שהסיוע יימשך עד "למיגור הכיבוש" (אלעאלם, 22 באוקטובר 2017).

צאלח אלעארורי בראיון בעת שהותו באיראן (ערוץ אלעאלם, 22 בספטמבר 2017).

◆ **ח'אלד אלקדומי, נציג חמאס באיראן**, אמר כי ביקור משלת חמאס נעשה במסגרת פעילות דיפלומטית שמטרתה להציג לכל הגורמים את ההתפתחויות האחרונות בסוגיה הפלסטינית ובמיוחד בסוגיות הלאומיות הקשורות למאבק בישראל. הוא ציין, כי **חמאס פועלת לחיזוק היחסים האסטרטגיים עם איראן** והדגיש כי **איראן תמכה ותמשיך לתמוך ב"התנגדות" הפלסטינית** (קרי בטרור) **בכל התחומים** (אלרסאלה.נט, 22 באוקטובר 2017).

◆ **טאהר אלנונו, דובר חמאס**, אמר כי הביקור באיראן נועד לחזק את היחסים האסטרטגיים עם איראן וכי במהלכו דנו בהתפתחויות האחרונות באזור בסוגיה הפלסטינית, באתגרים עם ישראל ועם ארה"ב ובסוגיית הפיוס. **לדבריו, חמאס מעוניינת לחזק את קשריה עם מדינות האזור ביניהן איראן וקטר**. עוד ציין כי היחסים הללו אינם באים על חשבון הפיוס ולא על חשבון היחסים עם מצרים (אלמיאדין, 20 באוקטובר 2017).

◆ **סאמי אבו זהרי, דובר חמאס**, אמר כי מטרת הביקור היא לשקף לצד האיראני את ההתפתחויות האחרונות בפיוס הפנים פלסטיני במיוחד סביב **סוגיית "ההתנגדות" ונשקה**. לדבריו **הנושא המרכזי שנדון הוא תמיכת איראן ב"התנגדות" והמאמץ האמריקאי לפגוע בה**. אבו זהרי ציין, כי חמאס תשתף פעולה עם כל הגורמים התומכים בסוגיה הפלסטינית וכי הקשר הישיר בין חמאס לאיראן לא פוגע בהסכם הפיוס (אלימאדין, 21 באוקטובר 2017).

מוסא אבו מרזוק, חבר הלשכה המדינית של חמאס

◀ **מוסא אבו מרזוק, חבר הלשכה המדינית של חמאס**, אמר כי הנושא הביטחוני הועלה לראשונה רק בפגישה האחרונה במצרים וכי הצדדים הסכימו שמדובר בנושא חשוב שיש לטפל בו באופן שלא ישפיע לרעה על הפיוס. עוד אמר אבו מרזוק כי **הפלסטינים רואים בנשק "ההתנגדות" קו אדום שאינו נתון לדיון וכי השימוש בנשק ברצועה נעשה בהתאם לאינטרסים לאומיים עליונים**. הוא ציין כי חמאס מעוניינת להיות שותפה להחלטות הנוגעות למלחמה או שלום והדגיש ש"ההתנגדות" היא הדרך להתמודד עם הכיבוש ולהשיג את זכויות הפלסטינים (אליום אלסאבע, 18 באוקטובר 2017). מאוחר יותר **הכחיש מוסא אבו מרזוק את הטענות לפיהן סוגיית הנשק וסוגיית המנהרות עלו לדיונים עם פתח בקהיר והדגיש, כי חמאס לא תסכים שסוגיות אלה יועלו לשולחן הדיונים** (אלערבי אלג'דיד, 22 באוקטובר 2017).